

**Загальноекономічний прогноз економічного розвитку сільських територій
Золочівського району Львівської області
(Аналітична записка)**

В аналітичній записці окреслено й обґрунтовано пріоритети в регіональній політиці економічного розвитку сільських територій на засадах, апробованих і використовуваних у країнах ЄС, наведені заходи ефективної аграрної політики, визначено основні фактори, що обмежують конкурентоспроможність аграрного сектора економіки. Проведено прогнозування різних варіантів зміни темпів і пропорцій розвитку сільських територій Золочівського району Львівської області. Покроково пояснено методичні засади алгоритму здійснення загальноекономічного прогнозу економічного розвитку сільських територій. Застосована методика може бути використана для інших адміністративних районів областей України.

В умовах необхідності прискорення економічного розвитку сільських територій особливо важливим є прогнозування різних варіантів зміни темпів і пропорцій розвитку розширеного виробництва на сільських територіях з урахуванням інерційності економічних процесів. Прогнозування різних ситуацій економічного розвитку дозволяє прослідкувати різні альтернативи розвитку сільських територій, а дослідження інерційності в розвитку суспільного виробництва дозволяє визначити реальність цих альтернатив розвитку в найближчій і більш віддаленій перспективі.

Основними завданнями моделювання економічного розвитку сільських територій району є визначення показників, які характеризують рівень її розвитку, вибір методичних прийомів визначення їх динаміки та трендів зміни на протязі прогнозного періоду.

Можуть розглядатися два типи прогнозів: загальноекономічні прогнози розвитку регіональної системи в цілому і прогнози розвитку окремих галузей і

сфер регіонального господарства.

Основою загальноекономічних прогнозів є розробка сценаріїв перспективного розвитку, в основу яких повинні бути покладені вірогідні ситуації майбутнього розвитку регіональної системи.

В рамках загальноекономічного прогнозу повинні визначатись найбільш загальні показники, які можуть служити орієнтирами для подальшої розробки окремих програм розвитку.

Показники, які характеризують економічний розвиток сільських територій району, повинні відповідати наступним вимогам: їх кількість не повинна бути дуже великою, і в той же час показники повинні максимально точно і повно відображати процес і його результати; повинні бути співрозмірні в часі та просторі і погоджуватись з існуючою практикою і конкретними прогнозними завданнями на різних народногосподарських рівнях; не повинні містити повторного рахунку одних і тих же елементів; відповідати стандартам системи національних рахунків, адаптованих до умов вітчизняної економіки; повинні становити узгоджену систему.

Перелік показників економічного розвитку, які найбільш повно і системно характеризують економічний стан та перспективи розвитку сільських територій району наведено в таблиці 1.

Таблиця 1

Основні показники економічного розвитку сільських територій району

№ п/п	Показники
1.	Продукція сільського господарства, млн. грн.
2.	Поголів'я великої рогатої худоби, тис. голів
3.	М'ясо усіх видів у забійній вазі, т
4.	Середньорічна кількість найманих працівників, тис. осіб
5.	Кількість найманих працівників у сільському господарстві, мисливстві, лісовому господарстві, тис. осіб
6.	Виробництво зернових, тис. ц
7.	Виробництво картоплі, тис. ц

8.	Виробництво овочів, тис. ц
9.	Виробництво плодів та ягід, тис. ц
10.	Продукція рослинництва, млн. грн.
11.	Продукція тваринництва, млн. грн.
12.	Поголів'я свиней, тис. голів
13.	Поголів'я овець та кіз, голів
14.	Інвестиції в сільське господарство, мисливство, лісове господарство, рибальство, млн. грн.
15.	Виробництво молока, т
16.	Виробництво яєць, тис. шт.
17.	Виробництво вовни, ц
18.	Кількість фермерських господарств, од.

Для прогнозування окремих показників економічної системи і визначення тенденцій їх розвитку в майбутньому найбільш часто використовуються методи екстраполяції часових рядів даних, які базуються на продовженні дії закономірностей (тенденцій), що склалися у перед прогнозний період, на майбутнє.

Використання таких методів передбачає, що основні фактори і тенденції минулого періоду збережуться на період прогнозу.

У даному випадку проведемо розрахунок прогнозних значень показників на основі трьох методів екстраполяції, зокрема: середнього коефіцієнта росту, середнього абсолютного приросту і екстраполяції трендів.

Розрахунок прогнозних значень показників економічного розвитку Золочівського району здійснювався за трьома методами.

На основі середнього коефіцієнта росту $\bar{k}_p$.

$$\bar{k}_p = \sqrt[n-1]{\frac{y_n}{y_1}},$$

де n – кількість років заданого часового ряду.

У цьому випадку прогнозне значення показника дорівнює:

$$\bar{y}_{n+T} = y_n * \bar{k}_p^T,$$

де T – кількість років, що відповідає горизонту прогнозування.

На основі середнього абсолютного приросту. Використовуючи дані

базисного року, середній абсолютний приріст складатиме:

$$\overline{\Delta y} = \frac{y_n - y_1}{n - 1}.$$

У цьому випадку прогнозне значення показника дорівнює:

$$\overline{y}_{n+T} = y_n + \overline{\Delta y} * T$$

Відповідним чином визначаємо прогноз показників на період до 2025 року.

На основі екстраполяції трендів. Прогнозне значення показників розвитку можна одержати з допомогою залежності, яка має назву рівняння тренда:

$$y = f(t) + \varepsilon_t,$$

де $f(t)$ – детермінована компонента процесу (в нашому випадку зміни відповідного показника соціально-економічного розвитку в часі t);

ε_t – стохастична компонента процесу,

Тобто ця залежність складається з двох частин: детермінованої, яка формується під впливом врахованих відомих факторів, і випадкової, яка виникає в результаті випадкових неврахованих факторів.

Компонента $f(t)$ може бути описана рядом залежностей – лінійною, квадратичною, степеневою експоненційною, гіперболічною, і будується на основі часового статистичного ряду “передісторії”, причому вид залежності вибирається згідно характеру зміни значень показників за період “передісторії”.

Якщо умови, які визначають тенденцію розвитку у минулому, не зазнають значних змін в майбутньому, то розрахунок прогнозу можна здійснити на основі екстраполяції тренда, тобто на основі побудованого рівняння

$$y = f(t)$$

причому прогнозне значення y_{n+m} показника на останній рік прогнозного періоду (горизонту) визначається як значення функції $f(t)$ при $t=n+m$, де n – кількість років заданого часового ряду (“передісторії”), m – кількість років прогнозного періоду (горизонту прогнозу), тобто

$$Y_{n+m} = f(n+m)$$

Випадкова компонента ε , необхідна для уточнення (коректування) прогнозних значень.

Числові значення показників для прогнозного періоду 2018-2025 рр. по роках одержуються шляхом підстановки відповідного порядкового номера року $n+1, n+2, \dots, n+m$ прогнозного періоду в одержане для показника рівняння тренда, де m – кількість років прогнозного періоду. В нашому випадку $m=8$.

Таблиця 2

Прогноз основних показників економічного розвитку сільських територій
Золочівського району, розрахований на основі середнього коефіцієнта росту

№ п/п	Показники	Роки							
		2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
1.	Продукція сільського господарства, млн. грн.	681,3	710,3	740,6	772,2	805,1	839,4	875,2	912,5
2.	Поголів'я великої рогатої худоби, тис. голів	6,6	6,1	5,6	5,2	4,8	4,4	4,0	3,7
3.	М'ясо усіх видів у забійній вазі, т	8079	8090	8102	8114	8125	8137	8149	8161
4.	Середньорічна кількість найманих працівників, тис. осіб	6,22	5,95	5,70	5,45	5,22	4,99	4,78	4,57
5.	Кількість найманих працівників у сільському господарстві, мисливстві, лісовому господарстві, тис. осіб	1,02	1,02	1,01	1,01	1,00	1,00	0,99	0,98
6.	Виробництво зернових, тис. ц	2332,5	2631,2	2968,3	3348,5	3777,5	4261,4	4807,2	5423,0
7.	Виробництво картоплі, тис. ц	1002,8	1039,5	1077,7	1117,2	1158,1	1200,6	1244,6	1290,3
8.	Виробництво овочів, тис. ц	175,1	177,7	180,4	183,0	185,7	188,5	191,3	194,1
9.	Виробництво плодів та ягід, тис. ц	105,8	108,3	110,8	113,4	116,1	118,8	121,6	124,4
10.	Продукція рослинництва, млн. грн.	528,5	562,5	598,6	637,1	678,1	721,6	768,0	817,4
11.	Продукція тваринництва, млн.	154,9	153,0	151,2	149,4	147,6	145,8	144,0	142,3

	грн.								
12.	Поголів'я свиней, тис. голів	27,1	27,9	28,7	29,6	30,5	31,4	32,3	33,3
13.	Поголів'я овець та кіз, голів	1577	1585	1594	1602	1611	1620	1629	1638
14.	Інвестиції в сільське господарство, мисливство, лісове господарство, рибальство, млн. грн.	26,24	25,68	25,13	24,60	24,07	23,56	23,06	22,56
15.	Виробництво молока, т	24269	23744	23230	22728	22237	21756	21285	20825
16.	Виробництво яєць, тис. шт.	26284	26624	26970	27319	27674	28033	28396	28764
17.	Виробництво вовни, ц	11	12	12	13	14	15	16	18
18.	Кількість фермерських господарств, од.	39	37	36	35	33	32	31	30

Таблиця 3

Прогноз основних показників економічного розвитку сільських територій
Золочівського району, розрахований на основі середнього абсолютного приросту

№	Показники	Роки							
		2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
1.	Продукція сільського господарства, млн. грн.	678,0	702,6	727,3	751,9	776,5	801,1	825,7	850,4
2.	Поголів'я великої рогатої худоби, тис. голів	6,5	5,7	5,0	4,2	3,5	2,8	2,0	1,3
3.	М'ясо усіх видів у забійній вазі, т	8079	8090	8102	8113	8125	8137	8148	8160
4.	Середньорічна кількість найманих працівників, тис. осіб	6,2	5,9	5,5	5,2	4,9	4,6	4,3	3,9
5.	Кількість найманих працівників у сільському	1,02	1,02	1,01	1,01	1,00	0,99	0,99	0,98

	господарстві, мисливстві, лісовому господарстві, тис. осіб								
6.	Виробництво зернових, тис. ц	2254,8	2442,0	2629,1	2816,3	3003,5	3190,7	3377,9	3565,0
7.	Виробництво картоплі, тис. ц	999,2	1031,1	1062,9	1094,8	1126,7	1158,6	1190,5	1222,3
8.	Виробництво овочів, тис. ц	175,0	177,5	179,9	182,4	184,8	187,2	189,7	192,1
9.	Виробництво плодів та ягід, тис. ц	105,7	107,9	110,2	112,4	114,7	117,0	119,2	121,5
10.	Продукція рослинництва, млн. грн.	523,2	549,8	576,3	602,9	629,5	656,1	682,7	709,2
11.	Продукція тваринництва, млн. грн.	154,8	152,9	150,9	149,0	147,0	145,0	143,1	141,1
12.	Поголів'я свиней, тис. голів	27,0	27,7	28,5	29,2	29,9	30,6	31,3	32,1
13.	Поголів'я овець та кіз, голів	1576	1585	1593	1602	1610	1618	1627	1635
14.	Інвестиції в сільське господарство, мисливство, лісове господарство, рибальство, млн. грн.	26,20	25,59	24,98	24,37	23,76	23,15	22,54	21,93
15.	Виробництво молока, т	24232	23659	23086	22513	21940	21367	20794	20221
16.	Виробництво яєць, тис. шт.	26271	26595	26918	27242	27566	27890	28214	28537
17.	Виробництво вовни, ц	11	11	12	12	13	14	14	15
18.	Кількість фермерських господарств, од.	38	37	35	34	32	30	29	27

Прогноз основних показників економічного розвитку сільських територій
Золочівського району, розрахований на основі екстраполяції трендів

№ п/п	Показники	Роки							
		2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
1.	Продукція сільського господарства, млн. грн.	687,4	718,3	750,6	784,4	819,7	856,6	895,1	935,4
2.	Поголів'я великої рогатої худоби, тис. голів	6,6	6,4	6,1	5,9	5,7	5,5	5,3	5,1
3.	М'ясо усіх видів у забійній вазі, т	8001	7998	7995	7993	7990	7988	7987	7985
4.	Середньорічна кількість найманих працівників, тис. осіб	7,01	6,95	6,89	6,85	6,81	6,77	6,73	6,70
5.	Кількість найманих працівників у сільському господарстві, мисливстві, лісовому господарстві, тис. осіб	1,013	1,010	1,008	1,005	1,003	1,001	1,000	0,998
6.	Виробництво зернових, тис. ц	2191,5	2294,8	2390,0	2478,4	2561,3	2639,3	2713,2	2783,5
7.	Виробництво картоплі, тис. ц	973,7	1022,8	1074,4	1128,5	1185,4	1245,2	1308,0	1374,0
8.	Виробництво овочів, тис. ц	173,6	176,2	178,8	181,4	184,1	186,8	189,6	192,4
9.	Виробництво плодів та ягід, тис. ц	104,0	106,1	108,3	110,4	112,7	114,9	117,2	119,6
10.	Продукція рослинництва, млн. грн.	527,4	562,3	599,5	639,2	681,5	726,7	774,8	826,0
11.	Продукція тваринництва, млн. грн.	162,6	161,4	160,1	158,9	157,7	156,5	155,3	154,1
12.	Поголів'я свиней, тис.	26,5	27,4	28,3	29,2	30,2	31,2	32,3	33,4

	ГОЛІВ								
13.	Поголів'я овець та кіз, голів	1545	1560	1575	1590	1606	1621	1637	1653
14.	Інвестиції в сільське господарство, мисливство, лісове господарство, рибальство, млн. грн.	21,51	20,90	20,37	19,88	19,45	19,05	18,69	18,35
15.	Виробництво молока, т	24149	23579	23022	22478	21947	21429	20923	20429
16.	Виробництво яєць, тис. шт.	25802	25916	26017	26108	26190	26264	26333	26397
17.	Виробництво вовни, ц	11	11	11	12	12	12	12	13
18.	Кількість фермерських господарств, од.	38	36	35	33	32	30	29	28

Таблиця 5

Заданий часовий ряд для показників економічного розвитку сільських територій Золочівського району і рівняння часового тренду

№ п/п	Показники	Роки						Рівняння часового тренда
		2012	2013	2014	2015	2016	2017	
1.	Продукція сільського господарства, млн. грн.	530,3	558,8	557,2	605,6	641,6	653,4	$y = 505,19e^{0,044x}$
2.	Поголів'я великої рогатої худоби, тис. голів	10,9	9,9	7,6	7,9	7,5	7,2	$y = -2,1812\ln(x) + 10,892$
3.	М'ясо усіх видів у забійній вазі, т	8009	8273	7718	8015	8038	8067	$y = -22,849\ln(x) + 8045,1$
4.	Середньорічна кількість найманих працівників, тис. осіб	8,1	7,6	6,8	7,1	8,5	6,5	$y = 7,9404^{x-0,0643}$
5.	Кількість найманих працівників у сільському господарстві, мисливстві,	1,06	1,04	1,03	1,01	1,02	1,03	$y = -0,0218\ln(x) + 1,0556$

	лісовому господарстві, тис. осіб							
6.	Виробництво зернових, тис. ц	1131,7	1430,4	1542,2	1865,9	1982,2	2067,6	$y = 1119,9x^{0,345}$
7.	Виробництво картоплі, тис. ц	807,9	719,0	726,0	818,6	908,9	967,3	$y = 689,99e^{0,0492x}$
8.	Виробництво овочів, тис. ц	160,4	160,0	163,7	165,5	167,4	172,6	$y = 156,63e^{0,0147x}$
9.	Виробництво плодів та ягід, тис. ц	92,1	95,0	96,1	97,8	98,2	103,4	$y = 90,519e^{0,0199x}$
10.	Продукція рослинництва, млн. грн.	363,7	386,5	392,1	436,5	468,8	496,6	$y = 336,72e^{0,0641x}$
11.	Продукція тваринництва, млн. грн.	166,6	172,3	165,1	169,1	172,8	156,8	$y = 171,61e^{-0,0077x}$
12.	Поголів'я свиней, тис. голів	22,7	24,3	18,9	24,4	25,7	26,3	$y = 20,999e^{0,0331x}$
13.	Поголів'я овець та кіз, голів	1526	1455	1406	1491	1525	1568	$y = 1444,9e^{0,0096x}$
14.	Інвестиції в сільське господарство, мисливство, лісове господарство, рибальство, млн. грн.	29,86	33,67	18,73	20,40	22,85	26,81	$y = -4,5625\ln(x) + 30,39$
15.	Виробництво молока, т	27670	27624	26429	25901	25256	24805	$y = 28547e^{-0,0239x}$
16.	Виробництво яєць, тис. шт.	24328	24693	24644	25242	25578	25947	$y = 858,55\ln(x) + 24131$
17.	Виробництво вовни, ц	7	8	9	9	11	10	$y = 6,9404x^{0,2274}$
18.	Кількість фермерських господарств, од.	48	48	47	48	38	40	$y = 52,327e^{-0,0455x}$

У Золочівському районі протягом 2012-2017 рр. обсяг продукції сільського господарства зріс з 530,3 млн. грн. до 653,4 млн. грн., тобто на 23,21%. За період 2012-2017 рр. у Золочівському районі середньорічна кількість найманих працівників зменшилася з 8,1 тис. осіб у 2012 р. до 6,5 тис. осіб у 2017 р., тобто на 19,75%. В той же час кількість найманих працівників у сільському господарстві, мисливстві, лісовому господарстві Золочівського району протягом 2012-2017 рр. зменшилася з 1,06 тис. осіб у 2012 р. до 1,03 тис.

осіб у 2017 р., тобто на 2,83%. Таким чином, в районі спостерігається стала тенденція до падіння рівня зайнятості в районному господарстві, в тому числі й у сільськогосподарському секторі та суміжних з ним сегментах.

У Золочівському районі протягом 2012-2017 рр. спостерігалось збільшення валового збору зернових з 1131,7 тис. ц у 2012 р. до 2067,6 тис. ц у 2017 р., тобто на 82,70%. У Золочівському районі за період 2012-2017 рр. спостерігалось збільшення валового збору картоплі з 807,9 тис. ц у 2012р. до 967,3 тис. ц у 2017 р., тобто на 19,73%.

Протягом 2012-2017 рр. у Золочівському районі спостерігається зменшення поголів'я великої рогатої худоби з 10,9 тис. голів у 2012 році до 7,2 тис. голів у 2017 р., тобто на 33,94%. За період 2012-2017 рр. у Золочівському районі відбулося зростання поголів'я свиней з 22,7 тис. голів у 2012 році до 26,3 тис. голів у 2017 р., тобто на 15,86%.

За період 2012-2017 рр. у Золочівському районі обсяг інвестицій в сільське господарство, мисливство, лісове господарство, рибальство (у порівнянних цінах 2015 року) зменшився з 29,86 млн. грн. у 2012 р. до 26,81 млн. грн. у 2017 р., тобто на 10,21%.

Незважаючи на це, основними проблемними питаннями розвитку сільських територій Золочівського району залишаються: нездатність ринкової інфраструктури забезпечити достатній рівень заготівлі, переробки та реалізації сільськогосподарської продукції; недосконалість інфраструктури та механізмів регулювання кон'юнктури аграрних ринків та підтримки цін на основні види сільськогосподарської продукції; низький рівень фінансування розвитку інфраструктури аграрного ринку; зниження родючості земель внаслідок недостатніх природоохоронних та агротехнічних заходів у землекористуванні; відсутність низьковідсоткових довгострокових кредитів; брак інвестицій та інновацій, фізичне і технологічне старіння основних фондів; нерозв'язаність соціальних проблем.

Пріоритетами розвитку сільських територій Золочівського району Львівської області є: селекція у рослинництві; підтримка виробництва

продукції тваринництва і рослинництва; підтримка агропромислових утворень, які знаходяться в складних умовах; агрохімічне обстеження земель; забезпечення кадрами.

Покращити сучасний стан економічного розвитку сільських територій Золочівського району Львівської області дозволить реалізація таких першочергових заходів:

- диверсифікація сільськогосподарського виробництва – розширення спектру виробленої продукції і збільшення видів представлених послуг;

- формування ефективно функціонуючого ринку сільськогосподарської продукції, сировини і продовольства, який покликаний забезпечити дохідність виробників сільськогосподарської продукції і розвиток інфраструктури цього ринку;

- забезпечення державою виробництва життєво необхідних продуктів харчування (в обсязі, асортименті і якості, достатніх для максимального забезпечення раціональних норм споживання) з власних ресурсів національного господарства;

- забезпечення доступності інформації (створення інформаційних центрів) про ціни на ресурси і вироблену продукцію, існуючий попит і пропозицію на них, ринки збуту, нові технології виробництва сільськогосподарської продукції;

- розробка інструментів і критеріїв підтримки розвитку сільського господарства, які б забезпечили належний контроль якості продукції, модернізацію і технологічне оновлення процесів виробництва, зберігання і транспортування продукції;

- здійснення державного регулювання паритету індексу цін на сільськогосподарську продукцію і сировину;

- забезпечення доступу до кредитних коштів для закупівлі необхідних ресурсів, з урахуванням наявної у позичальника виробничої бази та ефективності її використання;

- у сільську місцевість повинно йти інвестування грошових коштів не тільки з боку держави, але і з боку місцевого бізнесу та підприємців,

забезпечення привабливості району для інвестицій шляхом зміцнення конкурентоспроможності підприємств (за рахунок технологій, інновацій), гнучкості робочої сили (на основі знань і кваліфікації), створення сприятливої ситуації в районах загалом.

Висновки

Сучасний стан розвитку сільських територій здійснюється в умовах складної соціально-економічної ситуації в Україні (погіршення ділової активності та інвестиційного клімату, девальвація національної валюти, стрімкі інфляційні процеси, зростання рівня безробіття).

В результаті, нестабільна ситуація в країні, у тому числі через ведення військових дій, впливає на збільшення міграції населення, зменшення їх реальних доходів, що призводить до ускладнення демографічної ситуації та посилення рівня диспропорцій у розвитку району, а також зможе загальмувати впровадження нових технологій у виробництво.

Зростання трудової міграції і втрата трудових ресурсів збільшить відтік інтелектуальних ресурсів, особливо молоді.

Ріст цін на енергоносії загрожує зменшенню виробництва і реалізації продукції та наданню послуг.

Нестабільність національної валюти, продовження інфляційних процесів зменшить рівень реальних доходів населення.

В теперішніх умовах на ключові позиції розвитку сільських територій виходять завдання забезпечення достойних рівнів життя населення та соціальних послуг, досягнення встановлених державою стандартів життя, підвищення економічної ефективності виробництва при раціональному використанні природних ресурсів і збереженні навколишнього природного середовища. Вирішенню цих завдань сприятиме активізація підприємницької діяльності в сільській місцевості, яка крім збільшення зайнятості та рівня заробітної плати сільських жителів сприятиме надходженню в сільську місцевість інвестицій, поширенню нових видів економічної діяльності.

Підвищенню рівня зайнятості сільського населення сприятиме збільшення несільськогосподарських робочих місць шляхом: розвитку окремих підприємств із заготівлі, переробки, фасування, упаковки, доставки, транспортування та збуту сільськогосподарської продукції; господарських структур з обслуговування сільськогосподарських підприємств, збереження виробленої продукції, організації туризму, екологічного захисту навколишнього середовища тощо.

Золочівський район Львівської області повинен стати конкурентоспроможним районом шляхом реалізації наявного економічного потенціалу, забезпечення нової якості життя за безпечних умов проживання населення, збереження історико-культурної спадщини та національних традицій.

З урахуванням цього необхідно забезпечити привабливість району для інвестицій шляхом зміцнення конкурентоспроможності підприємств (за рахунок технологій, інновацій), гнучкості робочої сили (на основі знань і кваліфікації), створення сприятливої ситуації в районі загалом.

Для забезпечення добробуту населення, його всебічного розвитку необхідно створити належні умови. Проте нині більшість сільських поселень не в змозі надати селянам необхідний асортимент соціальних послуг. Через відсутність значної кількості об'єктів соціальної інфраструктури на селі переважна частина сільських жителів змушена одержувати їх за межами місця постійного проживання. Тому доступність соціальних послуг для кожного сільського жителя є одним з визначальних показників соціальної характеристики населених пунктів та сільських територій.

Реалізація розвитку сільських територій забезпечуватиметься шляхом вжиття суб'єктами комплексу заходів щодо забезпечення стійкого розвитку конкурентоспроможної економіки району та шляхом постійної координації дій органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, громадських об'єднань та підприємницьких структур, зокрема:

- диверсифікація сільськогосподарського виробництва – розширення

спектру виробленої продукції і збільшення видів представлених послуг;

- ринкова інтеграція підприємств малого та середнього бізнесу, орієнтування та субсидування сільськогосподарських виробників на вироблення високоякісної продукції;

- необхідно створити ефективнішу та простішу систему збуту та ін. Для гарантування ефективного збуту слід враховувати проблеми транспортного забезпечення і його відповідності європейським стандартам, надійності зберігання продуктів, що швидко псуються, з мінімальними втратами, поліпшення сортування продукції, розвитку мережі комунікації для звиклої циркуляції інформації про стан ринку;

- настав час звернути увагу на відродження сільськогосподарської кооперації, за відсутності якої українському селу буде важко досягти європейських стандартів і стати конкурентоспроможним у ЄС;

- досягнення високої конкурентоспроможності є засобом підвищення інвестиційного потенціалу та інвестиційної привабливості, зростання рівня життя і матеріального добробуту, тобто інструментом для вирішення завдань розвитку сільських територій, а також забезпечення продовольчої безпеки;

- забезпечення доступу до кредитних коштів для закупівлі необхідних ресурсів, з урахуванням наявної у позичальника виробничої бази та ефективності її використання;

- у сільську місцевість повинно йти інвестування грошових коштів не тільки з боку держави, але і з боку місцевого бізнесу, підприємців;

- необхідність формування ринкових стимулів для впровадження інновацій та збільшення ефективності застосування існуючого наукового потенціалу.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Агропромисловий комплекс України: стан, тенденції та перспективи розвитку: [зб. наук. праць / наук. ред. П.К. Канівського та ін.] – К.: ННЦ “ІАЕ”, 2005. – С. 7-29.

2. Баланюк І.Ф. Реформування в аграрному секторі регіону / І.Ф. Баланюк. – К.: ІАЕ УААН, 1999. – 270 с.
3. Глівенко С.В. Економічне прогнозування : навчальний посібник / Глівенко С.В., Соколов М.О., Теліженко О.М. – Суми : Університетська книга, 2001. – 207 с.
4. Економічні та соціальні аспекти розвитку АПК і сільських територій: зб. наук. пр. / наук. ред. – К., 2004. – 188 с.
5. Кириленко І.Г. Трансформація соціально-економічних перетворень у сільському господарстві України: Проблеми, перспективи / І.Г. Кириленко. – К.: ННЦ ІАЕ, 2005. – 452 с.
6. Кобринский Н.Е. Экономическая кибернетика: учебник / Н.Е. Кобринский, Е.З. Майминас, А.Д. Смирнов. – М.: Экономика, 1982. – 408 с.
7. Офіційний сайт Золочівської районної державної адміністрації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zolochiv-rda.gov.ua>
8. Офіційний сайт Головного управління статистики у Львівській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lv.ukrstat.gov.ua>
9. Статистичний збірник “Інвестиції у Львівській області – 2016” / Головне управління статистики у Львівській області; [відп. за вип. Я. Дрібко]. – Львів.: ГУСЛО, 2017. – 114 с.
10. Статистичний збірник “Праця у Львівській області – 2016” / Головне управління статистики у Львівській області; [відп. за вип. І. Туз]. – Львів.: ГУСЛО, 2017. – 215 с.
11. Статистичний збірник “Сільське господарство Львівської області – 2016” / Головне управління статистики у Львівській області; [відп. за вип. Л. Шалай]. – Львів.: ГУСЛО, 2017. – 183 с.